

*Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2013
6. volební období*

328.

USNESENÍ

*výboru pro evropské záležitosti
ze 46. schůze konané dne 30. května 2013*

ke sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě – Směrem k prohloubené a skutečné hospodářské a měnové unii: Zavedení nástroje pro konvergenci a konkurenceschopnost /kód dokumentu 6849/13, COM(2013) 165 final/

ke sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě - Směrem k prohloubené a skutečné hospodářské a měnové unii - Koordinace ex ante týkající se plánů zásadních reforem hospodářské politiky /kód dokumentu 7945/13, COM(2013) 166 final/

Výbor pro evropské záležitosti po vypslechnutí informace náměstka státního tajemníka pro evropské záležitosti Ing. Martina Tlapy, MBA, náměstka ministra financí Tomáše Zídka, po vypslechnutí zpravodajské zprávy posl. Jana Bauera a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Jaroslav Lobkowicz v. r.
ověřovatel výboru

Jan Bauer v. r.
zpravodaj výboru

František Novosad v. r.
místopředseda výboru

SDĚLENÍ

Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě - Směrem k prohloubené a skutečné hospodářské a měnové unii - Zavedení nástroje pro konvergenci a konkurenceschopnost

KOM(2013) 165 v konečném znění, kód Rady 6849/13

SDĚLENÍ

Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě - Směrem k prohloubené a skutečné hospodářské a měnové unii - Koordinace ex ante týkající se plánů zásadních reforem hospodářské politiky

KOM(2013) 166 v konečném znění, kód Rady 7495/13

- **Právní základ:**
Dokumenty informační povahy.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
26. 3. 2013
- **Datum projednání ve VEZ:**
23. 5. 2013 (1. kolo)
- **Procedura:**
Dokument nepodléhá hlasování v Radě.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 22. dubna 2013, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 23. května prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Dokument není hodnocen z hlediska principu subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**
Oba předkládané dokumenty vycházejí ze sdělení Komise „Návrh prohloubené a skutečné hospodářské a měnové unie: zahájení evropské diskuse“ (tzv. *blueprint*)¹, které obsahovalo návrhy opatření k posílení spolupráce a integrace v rámci hospodářské a měnové unie (HMU). Na základě uvedeného sdělení následně Evropská rada v prosinci 2012 přijala plán na dokončení HMU. Mezi navrhovanými opatřeními, jež by měla být realizována v krátkodobém horizontu (6-18 měsíců), byly mj. uvedeny: 1) vytvoření tzv. nástroje pro konvergenci a konkurenceschopnost a 2) zavedení koordinace *ex ante* připravovaných velkých hospodářských reforem v členských státech.

¹ KOM(2012) 777 v konečném znění, kód Rady 16988/12. Výbor pro evropské záležitosti sdělení projednal na své 43. schůzi konané dne 28. února 2013.

Komise v předkládaných sděleních představuje návrhy na podobu obou opatření, a to za účelem dosažení nového a silnějšího rámce pro správu a řízení v HMU. Obě sdělení jsou východisky k diskusi nad podobou opatření. Obsahují možnosti, jak by měla opatření vypadat, a obsahují též soubor otázek vůči zúčastněným stranám, které by měly přispět k nalezení shody ohledně finální podoby opatření. Na základě diskusí Komise plánuje ještě v průběhu roku 2013 připravit legislativní návrhy opatření.

- **Obsah a dopad:**

1. **Sdělení Komise - Zavedení nástroje pro konvergenci a konkurenceschopnost**

Dle návrhu Komise obsaženého ve sdělení by nástroj pro konvergenci a konkurenceschopnost měl být kombinací smluvních ujednání a mechanismu finanční podpory. Smluvní ujednání by obsahovala dvoustranné smlouvy (členský stát vs. Komise), v nichž by se členský stát zavázal k provedení dohodnutých opatření/reform založených na doporučení pro daný členský stát, které se každoročně vydává v rámci evropského semestru.² Finanční podpora by potom byla vázána na provádění smluvně dohodnutých opatření. Účelem zavedení takového nástroje je pomoci potřebným zemím, jejichž problémy by mohly ohrozit další členské státy, eurozónu či celou EU, provést nutná opatření/klíčové reformy, k nimž by se s ohledem na náklady těchto opatření vůbec neodhodlaly nebo by je odkládaly a realizovaly později za ještě vyšších nákladů, případně by tím ještě způsobily dodatečné náklady dalším členským státům, eurozóně či celé EU.

Reformní plán by měla posuzovat Komise, projednat jej poté s členským státem a následně předložit Radě ke schválení. Rada by formou rozhodnutí či doporučení schvalovala navržená opatření spolu s časovým harmonogramem jejich plnění. Komise by každoročně sledovala jejich plnění a posuzovala pokrok. Členské státy by podávaly zprávu o pokroku. Komise a členské státy by mohly případně navrhnout změny ve smluvním ujednání, což by vedlo k obnově vyjednávacího procesu. Na členských státech by bylo zajistit si vnitrostátně plnění závazků ze smluvního ujednání **zapojením národních parlamentů** (případně dalších subjektů, jako jsou např. sociální partneři), na úrovni EU by měl být do procesu zapojen Evropský parlament.

Komise navrhuje financovat mechanismus pomocí adresných příspěvků (např. dle výše HND) nebo z výnosů nových finančních zdrojů (vlastních zdrojů EU?). V rozpočtu EU by byl mechanismus zapsán jako „vnější účelově vázané příjmy“. Komise předpokládá, že objem prostředků by byl omezený (momentálně se hovoří o 20-40 mld. EUR), a zvažuje možnost poskytnutí paušální částky jako podpory z rozpočtu EU. Dále předpokládá provázanost mechanismu se stávajícími nástroji (fondy EU). Finanční podpora by byla podmíněna úplným a včasným prováděním smluvených reform, v případě nesplnění by byla odeprána.

Komise ve sdělení dává k diskusi následující otázky týkající se podoby a fungování nástroje:

Pro které členské státy by měl být nástroj vytvořen – jen pro eurozónu nebo by měly být zapojeny i členské státy, jenž nejsou součástí eurozóny (např. zvláště pokud se právě připravují na vstup do ní)?

² Otázkou je, jak by se zajistila právní vymahatelnost smluvních ujednání, protože smluvní ujednání by měla charakter spíše politického závazku.

Kdy by mělo docházet k uplatnění nástroje – mohly by jej využívat všechny zúčastněné členské státy nebo jen ty, vůči nimž je již veden postup při makroekonomické nerovnováze (a povinně či dobrovolně?), anebo jen ty, jimž to nabídne Komise?

Které reformy by měly být podpořeny – reformy vycházející z doporučení přijatých pro daný členský stát v rámci evropského semestru nebo z doporučení vydaných v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze (u relevantních států, vůči nimž je tento postup veden) anebo by reformy určil plán nápravných opatření v rámci uplatňovaného postupu při nadměrné nerovnováze (u relevantních států, vůči nimž je tento postup veden), případně jak jinak definovat reformy způsobilé k podpoře?

Měla by o **smluvních ujednáních** s dotčeným členským státem vyjednávat Komise a rozhodovat o nich Rada? Měly by mít Komise a členské státy právo navrhnout změny v dohodnutých ujednáních? Případně za jakých podmínek? Měly by se zprávy o smluvních ujednáních předkládat v rámci evropského semestru?

Jak zvýšit demokratickou legitimitu a odpovědnost – jak do rozhodování zapojit národní parlamenty, jak nastavit dialog s Evropským parlamentem a v jaké fázi procesu?

Je třeba nového finančního nástroje pro **financování** mechanismu finanční podpory, případně má být součástí rozpočtu EU? Měly by se na něj vztahovat stropy stanovené ve víceletém finančním rámci? Má být financován z příspěvků členských států, případně mají povinně přispívat všichni členové eurozóny? A měly by z něj čerpat jen ty členské státy, které do něj přispívají? Měly by být použity některé formy zvláštních finančních zdrojů?

2. Sdělení Komise – Koordinace ex ante týkající se plánů zásadních reforem hospodářské politiky

Stávající rámec správy a řízení v hospodářské oblasti v EU byl nedávno posílen přijetím souboru šesti právních předpisů (tzv. *six-pack*), na který navazují dva předpisy týkající se pouze eurozóny (tzv. *two-pack*). Tyto nástroje mj. doplnily tzv. preventivní a nápravnou složku v Paktu stability a růstu. Nyní by měl být rámec správy a řízení dále doplněn ve sdělení předkládaným návrhem, aby byly na evropské úrovni projednávány a posuzovány plány zásadních hospodářských reforem v jednotlivých členských státech ještě předtím, než budou přijaty (koordinace *ex ante*). Tento koncept předchozí koordinace hospodářských reforem byl zaveden již v tzv. fiskálním paktu³ (v čl. 11), ten je však mezivládní dohodou, není zatím součástí evropského práva.⁴

Podle představ Komise by koordinace zásadních hospodářských reforem měla probíhat v rané fázi před přijetím opatření na národní úrovni, tak aby mohly být zohledněny případné účinky vnitrostátních kroků na ostatní členské státy, eurozónu či celou EU. Stanovení, které reformy jsou těmi zásadními a mají být koordinovány, navrhuje sdělení na základě následujících filtrů (vlastností):

- obchod a konkurenceschopnost – reformy trhu výrobků, služeb a práce, daňové reformy;
- reformy finančních trhů;
- politicko ekonomické faktory – strukturální reformy, podpora konkurenceschopnosti.

³ Oficiální název dokumentu je Smlouva o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii, pro niž se ovšem již vžilo původní pracovní označení „fiskální pakt“ (z angl. *fiscal compact*).

⁴ Nicméně čl. 16 Smlouvy (fiskálního paktu) předpokládá, že nejpozději do pěti let od jeho vstupu v platnost dojde k začlenění do právního rámce EU.

Návrh Komise předpokládá, že by se koordinace *ex ante* vztahovala na všechny členy eurozóny. Nicméně uvádí, že je třeba nalézt způsob, jak zapojit i ostatní členské státy EU. Zvažuje též osvobození těch členských států, na které se již vztahuje makroekonomický ozdravný program. Koordinace *ex ante* by měla probíhat v rámci evropského semestru, pro předání informací o plánu zásadních hospodářských reforem by mělo být využito stávajících nástrojů, jako je např. národní program reforem (s výjimkou naléhavých případů, kdy by měl být přijat zvláštní postup). Komisi by měly být předány informace zahrnující kvalitativní popis reformy, určení cíle/cílů, časového rámce a odhadu přínosů i rozpočtových důsledků. Komise by po posouzení plánů vydala své stanovisko, mohla navrhopvat změny (zejména s přihlédnutím k sociálnímu rozměru reforem a dopadu na fungování ostatních členských států, eurozóny i EU jako celku), ovšem rozhodnutí o plánu reformy by mělo být ponecháno na členském státu při respektování vnitrostátního rozhodovacího procesu. Posouzení a stanovisko Komise by byly předloženy Radě a Euroskupině, Rada by v národním programu reforem mohla navrhopvat změny. Stanoviska Komise a výsledky jednání v Radě i Euroskupině by měly být zohledněny v politických doporučeních vydávaných v členském státu v rámci evropského semestru.

Komise ve sdělení dává k diskusi následující otázky týkající se podoby a fungování koordinace *ex ante*:

Měla by být koordinace *ex ante* omezena jen na opravdu klíčové reformy? Měly by se reformy **obsahově týkat následujících oblastí**: konkurenceschopnost, zaměstnanost, daňové systémy, finanční stabilita, udržitelnost veřejných financí a fungování trhu výrobků, služeb a síťových odvětví? Případně jakých dalších oblastí?

Měly by být **zapojeny povinně všichni členové eurozóny**? Případně které další státy a jak? Měly by mít členské státy v makroekonomickém ozdravném programu možnost zapojit se dobrovolně?

Měly by mít členské státy možnost informovat Komisi o zamýšlených reformách i mimo harmonogram národních plánů reforem? A měla by mít naopak Komise **možnost vyžádat si informace a navrhopvat změny opatření**, které by mohly mít vliv na ostatní členské státy, eurozónu i EU jako celek?

Jak může být **vnitrostátní rozhodovací proces začleněn** do koordinace *ex ante*? Měl by se na úrovni EU uskutečnit dialog mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí?

- **Stanovisko vlády ČR:**

ČR nesouhlasí se vznikem nástroje pro konvergenci a konkurenceschopnost. Preferuje řádné a plné využívání stávajících nástrojů a politik, případně nové nástroje nesmí narušovat integritu vnitřního trhu a politiku soudržnosti. V případě nástroje pro konvergenci a konkurenceschopnost se ČR obává nárůstu rizika morálního hazardu a politizace celého procesu. Považuje za nezbytné oddělení případného nového nástroje od rozpočtu EU a odmítá, aby měl mechanismus možnost se zadlužovat. Nepodporuje zapojení Evropského parlamentu a naopak podporuje možné zapojení dalších členských států mimo eurozónu. Co se týče postupu uzavírání smluvních ujednání, měla by hlavní role připadnout Radě.

ČR podporuje debatu o koordinaci *ex ante* hospodářských reforem, je třeba ji vést inkluzivně ve formátu všech členských států EU. ČR podporuje účel návrhu, avšak dle jejího názoru by zhodnocení reformních plánů mělo být spíše expertního než politického rázu a důraz je třeba klást zejména na sbližování konkurenceschopnosti a hospodářské

výkonnosti jednotlivých členských států. Vítá možnost spojení navrhovaného procesu s národním programem reforem. S rozpaky sleduje navrhované posílení role a rozšíření pravomocí Komise.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

V Evropském parlamentu jsou dokumenty v tzv. přípravné fázi, k projednání byly přiděleny výboru pro hospodářské a měnové záležitosti. Časový harmonogram projednávání nebyl doposud stanoven.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

1. **z d ů r a z ň u j e** význam stability eurozóny pro hospodářství ČR a vítá diskusi o možných opatřeních podporujících stabilitu a zdravé fungování eurozóny;
2. **j e t o h o n á z o r u**, že by bylo vhodné ponechat prostor pro zapojení se do navrhovaných opatření i pro členské státy EU, které nejsou členy eurozóny, budou-li se tyto chtít dobrovolně připojit;
3. **d o m n í v á s e**, že před přijetím nových opatření by vždy mělo být nejdříve v maximální možné míře využito stávajících nástrojů a postupů tak, aby nedocházelo ke zdvojování agend a ke zbytečnému nárůstu administrativní zátěže;
4. **n e p o v a Ź u j e** za přínosné případné zapojení Evropského parlamentu do navrhovaných postupů;
5. co se týče navrhované **koordinace hospodářských politik ex ante**:
 - **p o v a Ź u j e** za zásadní, aby navrhovaný postup nezasahoval do vnitrostátních rozhodovacích procesů a aby konečné rozhodnutí o navrhovaných reformách bylo ponecháno na členském státě,
 - **d o m n í v á s e**, že postup koordinace *ex ante* na evropské úrovni by se neměl týkat opatření s čistě vnitrostátním účinkem a měl by mít charakter doporučení pro dotčený členský stát;
6. co se týče navrhovaného **nástroje pro konvergenci a konkurenceschopnost**:
 - **s p a t ř u j e** značné riziko v možnosti odkládání reforem za účelem získání prostředků z mechanismu finanční podpory k jejich pozdějšímu uskutečnění,
 - **p o v a Ź u j e** za problematické napojení financování navrhovaného nástroje na rozpočet EU,
 - **d o m n í v á s e**, že smluvní ujednání by měla být uzavírána z iniciativy členského státu;
7. **p o v ě ř u j e** svého předsedu, aby o tomto usnesení informoval Evropskou komisi.

Jaroslav Lobkowicz v. r.
ověřovatel výboru

Jan Bauer v. r.
zpravodaj výboru

František Novosad v. r.
místopředseda výboru